

Předmluva

I.	Životní prostředí	1
1.	Základní pojmy	1
1.1.	Charakteristika životního prostředí	1
1.2.	Charakteristika biosféry	1
2.	Struktura životního prostředí	2
3.	Typologie životního prostředí	3
4.	Globální problémy a základní motivy ochrany životního prostředí	3
4.1.	Poškození a znehodnocování základních složek životního prostředí	3
4.2.	Exploatace přírodních zdrojů	3
4.3.	Vývoj populace	7
4.4.	Urbanizace	7
5.	Společenské aspekty ochrany životního prostředí	7
5.1.	Mezinárodní spolupráce v ochraně životního prostředí..	7
5.2.	Regionální ochrana životního prostředí.....	10
6.	Životní prostředí v ČSSR	10
6.1.	Problémy životního prostředí	10
6.2.	Správní a právní systém ochrany životního prostředí...	11
II.	Krajina jako součást životního prostředí	13
1.	Základní pojmy a charakteristiky	13
2.	Struktura krajiny	14
2.1.	Geosystémy	14
2.1.1.	Geosféra	14
2.1.2.	Biosféra	17
2.1.3.	Antroposféra	17
2.2.	Složky a prvky v krajině	17
2.3.	Segmenty krajiny	17
3.	Přírodní zdroje	18

	strana
4. Vývoj krajiny	18
4.1. Přírodní faktory vývoje krajiny	18
5. Vztahy, ekologické systémy, autoregulace a rovnováha v krajině	26
5.1. Vztahy v krajině	26
5.2. Ekologické systémy v krajině	28
5.3. Autoregulace a rovnováha krajiny	28
6. Typologie krajiny	30
6.1. Zásady klasifikace	30
6.2. Klasifikace krajiny ČSSR	32
III. Vlivy a funkce lesa v krajině a životním prostředí	34
1. Vlivy a funkce lesa	34
2. Produkční funkce lesa	35
3. Mimoprodukční funkce lesa	37
3.1. Terestrické funkce lesa	37
3.1.1. Atmosférická funkce lesa	38
3.1.1.1. Klimatická funkce lesa	38
3.1.1.2. Hygienická funkce lesa	41
3.1.1.3. Využití atmosférické funkce lesa	44
3.1.2. Hydrosférická funkce lesa	44
3.1.3. Pedosférická funkce lesa	52
3.1.3.1. Půdotvorná funkce lesa	53
3.1.3.2. Půdoochranná funkce lesa	53
3.1.3.3. Využití pedosférických vlivů lesa	55
3.1.4. Biocenotická funkce lesa	57
3.2. Sociální funkce lesa	58
3.2.1. Rekreační funkce lesa	58
3.2.2. Kulturní funkce lesa	60
3.2.3. Militární funkce lesa	60
IV. Vlivy lidské činnosti na prostředí a jeho ochrana	61
IV.A. Vliv lidské činnosti na půdu a reliéf, nápravná a ochranná opatření	61

1.	Zábor půdy	62
2.	Devastace půdy erozí	62
3.	Devastace půdy a krajiny těžební činností a nápravná opatření	64
3.1.	Těžba uhlí	64
3.1.1.	Povrchová těžba	65
3.1.2.	Hlubinná těžba	69
3.2.	Těžba rud	72
3.3.	Těžba šterkopísků, kameniva, keramických a cihlářských surovin	72
3.3.1.	Šterkopísky	73
3.3.2.	Těžba kamene	74
3.3.3.	Těžba keramických a cihlářských surovin	74
3.4.	Těžba rašeliny	74
3.5.	Těžba nafty	75
4.	Devastace půdy a krajiny pevnými odpady a nápravná opatření	75
4.1.	Průmyslové odpady	75
4.1.1.	Tepelné elektrárny a teplárny	76
4.1.2.	Hutní průmysl	77
4.1.3.	Ostatní průmysl	77
4.2.	Sídelní odpady	78
5.	Právní ochrana půdy	78
IV.B.	Vliv lidské činnosti na vodu, ochranná a nápravná opatření...	79
1.	Voda jako přírodní zdroj	79
1.1.	Světové zdroje vody	79
1.2.	Zdroje vody v ČSSR	80
1.3.	Akumulace povrchových vod	81
1.3.1.	Přirozená akumulace vod	81
1.3.2.	Umělá akumulace vod	82
2.	Využívání a spotřeba vody	82
2.1.	Funkčnost vody	82
2.2.	Potřeba vody	83

3.	Vodohospodářské úpravy a jejich vliv na přírodní prostředí	84
3.1.	Závlahy	85
3.2.	Odvodňování	85
3.3.	Úprava vodních toků	86
3.4.	Výstavba vodních nádrží	88
3.5.	Výstavba vodních kanálů	88
4.	Čistota vod	88
4.1.	Historie znečišťování vod	88
4.2.	Zdroje a látky znečišťující vodu a ekologické účinky znečištění	89
4.3.	Rozsah znečištění vod v ČSSR	96
4.4.	Kritéria posuzování jakosti vod	97
4.5.	Péče o čistotu vod	98
4.5.1.	Samočistění	98
4.5.2.	Technické čišťování	98
4.5.3.	Technologické procesy	99
5.	Využití lesů v péči o vodní zdroje	99
6.	Státní vodohospodářský plán	101
7.	Právní ochrana vodních zdrojů	101
IV.C.	Vliv lidské činnosti na ovzduší, ochranná a nápravná opatření	103
1.	Základní pojmy	103
2.	Znečišťování ovzduší	103
3.	Historie znečišťování	104
4.	Skupiny látek znečišťujících ovzduší a jejich zdroje	105
4.1.	Tuhé látky	105
4.2.	Plynné látky	105
5.	Rozsah znečištění	107
5.1.	Tuhé emise	107
5.2.	Plynné emise	108
6.	Šíření znečištění	111
7.	Působení imisí	112

	strana	
7.1.	Vliv znečištěného ovzduší na lidský organismus	112
7.2.	Vliv znečištěného ovzduší na rostliny	113
7.3.	Vliv znečištěného ovzduší na zvířata	115
7.4.	Vliv imisí na půdu	115
7.5.	Vliv imisí na materiál	116
8.	Ekonomická hlediska znečišťování ovzduší	116
9.	Nápravná a ochranná opatření	116
9.1.	Technická opatření	117
9.2.	Biologická opatření	118
9.3.	Administrativní opatření	120
9.4.	Správní opatření	123
IV.D.	Hluk v prostředí, nápravná a ochranná opatření	124
V.	Rekreační funkce krajiny	125
1.	Charakteristika rekreace	125
2.	Rekreace jako společenský jev	125
3.	Třídění rekreace	126
3.1.	Časové kategorie rekreace	126
3.2.	Územně prostorové kategorie rekreace	127
3.3.	Kategorie rekreace dle způsobu ubytování	127
3.4.	Kategorie rekreace podle druhu činnosti	128
4.	Cestovní ruch	129
4.1.	Domácí cestovní ruch	129
4.2.	Zahraniční cestovní ruch	129
4.3.	Rajonizace ČSSR z hlediska rekreace a cestovního ruchu...	131
5.	Typologie krajiny z hlediska rekreace	133
5.1.	Typy rekreačních krajín	133
5.2.	Typologie rekreačních krajín z hlediska územně pláno- vacího	134
6.	Rekreační potenciál krajiny	134
7.	Rekreační kapacita krajiny	137

8.	Rekreační nároky obyvatel	139
9.	Územní vymezení krátkodobé rekreace příměstského typu	139
10.	Rekreace v lesním prostředí	141
10.1.	Kategorie lesů ve vztahu k rekreaci	141
10.2.	Optimalizace rekreační funkce lesa	143
10.3.	Lázeňské lesy	146
10.4.	Rekreační bcnitace lesa	146
10.5.	Rozvoj rekreačních lesů	148
VI.	Ochrana přírody jako součást péče o krajinu a přírodní prostředí	149
1.	Poslání a cíl	149
2.	Historický vývoj	149
2.1.	Nástin světového vývoje	149
2.2.	Vývoj ochrany přírody v ČSSR	151
3.	Chráněné části přírody v ČSSR	153
3.1.	Národní parky	154
3.2.	Chráněné krajinné oblasti	158
3.3.	Státní přírodní rezervace	160
3.4.	Chráněná naleziště	160
3.5.	Chráněné parky a zahrady	160
3.6.	Chráněné studijní plochy	161
3.7.	Chráněné přírodní výtvoary	161
3.8.	Chráněné přírodní památky	161
3.9.	Druhová ochrana	161
3.9.1.	Chráněné druhy rostlin	161
3.9.2.	Chráněné druhy volně žijících živočichů	165
3.10.	Oblasti klidu	170
4.	Organizace státní ochrany přírody	171
5.	Lesní hospodářství a ochrana přírody	171
VII.	Územní plánování jako součást péče o krajinu a přírodní prostředí	174
1.	Společenské poslání územního plánování	174

	strana
2. Vývoj územního plánování a jeho pojetí	175
3. Úkoly a cíle územního plánování	175
4. Nástroje územního plánování a jejich účel	177
4.1. Územně plánovací podklady	177
4.2. Územně plánovací dokumentace	177
5. Postup zpracování územně plánovací dokumentace a její obsah	179
6. Schvalování územně plánovací dokumentace a její závaznost...	181
7. Orgány územního plánování	181
8. Územní řízení	181
9. Lesní hospodářství a územní plánování	182
Literatura	183